

چرا نام دیگر قرآن نور است؟

در باب نامهای قرآن و تعداد آن از دیرباز تا کنون میان مفسران و قرآن پژوهان اختلاف نظر بوده است. ابوالفتوح رازی در تفسیرش ۴۳ نام برای قرآن بر می شمارد. زرکشی به نقل از قاضی ابوالمعالی این عدد را ۵۵ اسم می رساند و برخی دیگر تا هشتاد اسم هم گفته اند.

کثیری از این اسامی گفته شده جنبه وصفی داشته و اطلاق عنوان اسم بر آنها خالی از وجه نیست. سلسله نوشتار "اسماء با مسما" می کوشد تا در هر نوبت شما را با یکی از این نام های زیبای قرآن آشنا سازد.

ذکر، پنجمین اسم با مسمایی بود که در مقاله گذشته در باره آن بحث شد.

۶. نور

(يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا) (۱) .

« ای مردم ! یقیناً از سوی پروردگارتان برای شما برهان [و دلیلی چون پیامبر و معجزاتش] آمد ؛ و نور روشنگری [مانند قرآن] به سوی شما نازل کردیم » .

(الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ يُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَ يَحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَ يَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَ الْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَ عَزَّوْهُ وَ نَصَرُوهُ وَ اتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) (۲) .

« همان کسانی که از این رسول و پیامبر « ناخوانده درس » که او را نزد خود [با همه نشانه ها و اوصافش] در تورات و انجیل نگاشته می یابند ، پیروی می کنند ؛ پیامبری که آنان را به کارهای شایسته فرمان می دهد ، و از اعمال زشت باز می دارد ، و پاکیزه ها را بر آنان حلال می نماید ، و ناپاک ها را بر آنان حرام می کند ، و بارهای تکالیف سنگین و زنجیره ها [یِ جهل ، بی خبری و بدعت را] که بر دوش عقل و جان آنان است برمی دارد ؛ پس کسانی که به او ایمان آوردند و او را [در برابر دشمنان] حمایت کردند و یاریش دادند و از نوری که بر او نازل شده پیروی نمودند ، اینان همان رستگارانند » .

(فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَ النُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) (۳) .

« پس به خدا و پیامبرش و نوری که نازل کردیم ، ایمان آورید و خدا به آنچه انجام می دهید ، آگاه است » .

انتخاب نام نور برای قرآن به چه ملاک است ؟

مگر نه این است که رذایل اخلاقی ، صفات ناپسند ، فساد ، ظلم ، و هر گناهی که فکر می کنید ، و نیز کلیّه مکتب های ضد خدا و ضلالت و گمراهی و حاکمیت هوای نفس و . . همه و همه تاریکی است ، و انسان برای حرکت به سوی کمال ، و مبارزه با هر نوع تاریکی اگر چراغی فرا راه حیات نداشته نباشد ، چگونه می تواند بدون ضربه خوردن از تاریکی ها به مقصد رسیده و نجات یابد ؟

این است که در قرآن مجید در اول سوره ابراهیم به این نکته اشاره می کند ، که : من آمده ام تا بشر را از ظلمت ها نجات داده و به وادی نور که عبارت از تمام حقایق الهی است رهنمون شوم :

(الر كِتَابُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ) (۴) .

«الر - [این] کتابی است که آن را بر تو نازل کردیم تا مردم را به اجازه پروردگارشان از تاریکی ها [ی جهل ، گمراهی و طغیان] به سوی روشنایی [معرفت ، عدالت و ایمان و در حقیقت] به سوی راه [خدای] [توانای شکست ناپذیر و ستوده بیرون آوری] .»

در تفسیر «انوار درخشان» در ترجمه «نور» که اسم و یا وصف قرآن است آمده : قرآن نور مبین است ، یعنی معرفت و بصیرتی در قلوب اهل ایمان و پیروانش پدید می آورد ، و شعاعی است که از ساحت پروردگار بر دل های آنان می تابد ، که همواره در مقام کسب فضیلت برآیند ، و در مسیر زندگی فردی و اجتماعی که با حوادث جهان آمیخته است از هر خطر ایمن بمانند .

قرآن طریق زندگی سعادت‌مندانه را آشکار می سازد ، و پیروانش در اثر بصیرتی که دارند ، اعمالی که به نفع آنهاست را برگزینند ، و آنچه به ضرر و زیان آنهاست را ترك کنند ؛ زیرا چنانچه روح تعلیمات در دل های آنها رسوخ کند و استقرار یابد ، در عقیده و افکار و رفتار آنان نیز ظهور خواهد نمود .

در مقابل، گروهی در ضلالت و گمراهی زندگی می نمایند ، و از سعادت و غرض از خلقت خود غافلند ، و در آتش آرزوها و حرص می سوزند ، و به خداوند اعتماد نداشته ، نور فطرت را در وجود خود خاموش نموده ، فاقد بصیرت در دین هستند . اینان به خاطر دور بودن از نور ، هرگز راهی به سعادت نخواهند برد .

در هر صورت قرآن نوری است که از جانب حق بر بشر تابیده ، و چراغی است که فروغ فروزان آن ، همیشگی است ، و بدون این نور یافتن راه مستقیم و حق برای هیچ کس امکان ندارد .